

Streszczenie pracy doktorskiej

Autorka: Paulina Haratyk

Tytuł: Film amatorski w Polsce 1956-1989 w świetle badań archiwalnych oraz relacji członków ruchu Amatorskich Klubów Filmowych

Promotorka: Prof. dr hab. Małgorzata Radkiewicz

Data sporządzenia: 17.06.2022

Praca przedstawia ruch Amatorskich Klubów Filmowych stanowiący formę zorganizowanej działalności filmowców amatorów w okresie PRL-u, definiującą kształt i specyfikę powojennego rodzimego filmu niezawodowego. Analizuje go jako fenomen kultury o istotnym znaczeniu dla polskiego kina oraz zjawisko społeczne, wynikające z aktywności jego członków i członkiń. Opiera się na wywiadach z filmowcami amatorami, przeprowadzonymi zgodnie z metodologią historii mówionej, a ich obszernie fragmenty zostają w niej zacytowane. Polifoniczna forma pracy odzwierciedla jej temat – ruch AKF-ów będący wspólnotą filmowców amatorów, indywidualnych twórców działających kolektywnie, przez nich tworzony i ich słowami opisywany.

Praca łączy perspektywę historyczną i analityczną. Przedstawia ruch AKF-ów jako inny rodzaj kina, sytuujący się pomiędzy działalnością indywidualnych filmowców amatorów i zawodowców. Odtwarza i porządkuje podstawowe fakty dotyczące funkcjonowania ruchu od jego początków w latach 50. (i przeobrażeń, jakie miały miejsce w kulturze w 1956 r.) do jego upadku w latach 90. (oraz kluczowej roli, jaką odegrała w nim transformacja ustrojowa w 1989 r.). Charakteryzuje działalność klubów filmowych, zarządzającej nimi Federacji oraz festiwali dedykowanych amatorom. Analizuje specyfikę ruchu, skupiając się na wytworzonych w nim modelach edukacji filmowej, realizacji i dystrybucji niezawodowego kina oraz wpływie, jaki miała na nie technologia wąskotaśmowa.

Przedstawia wreszcie także dorobek filmowy AKF-ów: realizowane na zlecenie etudy użytkowe i instruktażowe, reportaże dokumentujące lokalne i państwowe uroczystości, skupiając się przede wszystkim na filmach autorskich, przyjmujących formę dokumentalną, fabularną i eksperymentalną. W ten sposób ukazuje kino amatorskie jako filmową

autoreprezentację ludu, narzędzie twórczej ekspresji oraz buntu, a także medium podejmujące tematy nieobecne w przestrzeni publicznej, czy kinie zawodowym, pozwalające na wyrażanie siebie w sposób, którego nie ograniczają zasady jego funkcjonowania.

Summary of the doctoral dissertation

Author: Paulina Haratyk

Title: An amateur film in Poland 1956-1989 in the light of archival research and accounts of members of the Amateur Film Clubs movement

Supervisor: Prof. dr hab. Małgorzata Radkiewicz

Date: 17.06.2022

The thesis presents the Amateur Film Clubs (AKFs) movement, a form of organized activity of amateur filmmakers in the Polish Peoples Republic period, which was defining the shape and specificity of post-war Polish non-professional film. The movement is shown as a cultural phenomenon of significant importance to Polish cinema and as a social phenomenon resulting from the activity of its members. The thesis is based on interviews with amateur filmmakers conducted in accordance with the methodology of oral history, and long excerpts from those interviews are quoted in it. A (polyphonic) form of the thesis reflects its specificity. The words of amateur filmmakers describe the movement because it had been created by them and was functioning as a community of individual artists who were working collectively.

The thesis combines historical and analytical perspectives. It presents the AKFs movement as a "different cinema", which was situated between the activity of individual amateur and professional filmmakers. It recreates and presents the basic facts about the functioning of the movement from its beginnings in the 1950s (and changes in the sphere of culture which took place in 1956) to its collapse in the 1990s (and the key role played by the political transformation in 1989 in this process). It characterizes the functioning of film clubs, the Federation that was managing them, and festivals dedicated to amateurs. Moreover, it shows the specificity of the movement, focusing especially on the models of film education of the amateur filmmakers, the creation, and distribution of non-professional cinema, as well as the impact of the narrow-gauge technology on it.

Finally, the thesis also presents and characterizes films created in the AKFs: utility and instructional materials commissioned by their patrons, reportages that documented local and state celebrations, focusing primarily on auteur films in documental, fictional, and

experimental forms. It shows amateur cinema as an audiovisual self-representation of the people, a tool for creative expression and rebellion, as well as a medium which is dealing with topics absent from public space or professional cinema and is not limited by their rules.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Guep', located in the upper right quadrant of the page.